

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**Методичні вказівки до написання,
оформлення і захисту дипломних робіт
зі спеціальності 7.010103
“ПЕДАГОГІКА І МЕТОДИКА СЕРЕДНЬОЇ
ОСВІТИ. АНГЛІЙСЬКА МОВА”
(для спеціалістів)**

МАУП

Київ 2005

Підготовлено кандидатом філологічних наук, доцентом
Т. В. Пастушенко

Затверджено на засіданні кафедри іноземних мов
(протокол № 3 від 25.11.04)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Пастушенко Т. В. Методичні вказівки до написання, оформлення і захисту дипломних робіт зі спеціальності 7.010103 “Педагогіка і методика середньої освіти. Англійська мова” (для спеціалістів). — К.: МАУП, 2005. — 27 с.

Методичні вказівки призначені для студентів 5-го курсу спеціальності “Педагогіка і методика середньої освіти. Англійська мова”, а також викладачів для здійснення ними керівництва дипломними роботами студентів.

Методичні вказівки містять вимоги до оформлення дипломних робіт, порядок їх підготовки до захисту, критерії оцінювання та додатки, в яких наводяться зразки оформлення титульної сторінки, завдання, змісту, списку літератури, відгуку наукового керівника та рецензії на дипломну роботу.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП),
2005

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Дипломна робота є самостійним науковим дослідженням, яке виконує студент п'ятого курсу для виявлення обсягу і глибини здобутих протягом навчання теоретичних знань, а також оцінки вмінь їх застосування для розв'язання практичних завдань.

У дипломній роботі розглядається певна наукова проблема, яка є новою й актуальною з точки зору сучасного стану вітчизняних досліджень у галузі лінгвістики, педагогіки або методики викладання іноземних мов, має теоретичну значущість і практичну цінність.

Мета виконання дипломної роботи зі спеціальності “Педагогіка і методика середньої освіти. Англійська мова” — поглибити й закріпити здобуті теоретичні знання та набуті практичні уміння і навички з дисциплін професійного циклу, розвинути здатність вивчати наукову літературу, добирати й аналізувати фактичний матеріал, робити узагальнення та висновки.

Виконання та захист студентом дипломної роботи — це підсумковий етап, перевірка вміння творчо застосовувати здобуті знання з іноземної мови, методики її викладання або педагогіки, а також обстоювати теоретичні положення, сформульовані на основі отриманих результатів наукового спостереження та дослідження. Студент повинен навчитися вирішувати поставлені теоретичні та практичні завдання і творчо обробляти фактичний матеріал, що знадобиться йому в майбутній навчально-педагогічній діяльності.

Темами дипломних робіт можуть бути питання з усіх розділів теоретичного курсу іноземної мови, методики її викладання або педагогіки. В основі роботи має бути конкретний фактичний матеріал, зібраний, усвідомлений та належним чином опрацьований студентом.

Під час виконання дипломної роботи відбувається активний процес закріплення теоретичних засад відповідної навчальної дисципліни, розвиток навичок самостійного наукового аналізу, роботи з першоджерелами, науковою літературою, вмінь оформлювати бібліографічні джерела, а також обґрунтовувати власну точку зору з посиланням на роботи лінгвістів, методистів, педагогів-теоретиків) та урахуванням власних наукових спостережень, зроблених під час проходження переддипломної практики.

Підготовка й виконання дипломної роботи складається з кількох етапів:

- вибір напрямку дослідження;
- визначення теми дипломної роботи;

- опрацювання фактичного (ілюстративного) матеріалу;
- аналіз наукової літератури за напрямком дослідження;
- складання плану написання дипломної роботи;
- викладення результатів власного дослідження;
- оформлення тексту роботи та отримання відгуку керівника;
- доопрацювання дипломної роботи після відгуку та підготовка її остаточного варіанта до захисту;
- офіційний захист дипломної роботи.

При виконанні дипломної роботи студент повинен самостійно опрацювати наукову літературу, вивчати матеріали періодичних наукових видань, осмислювати різні точки зору та підходи до проблеми, що досліджується, аргументувати власну позицію, окреслити сфери практичного застосування отриманих у ході виконання роботи результатів, що сприятиме збагаченню теоретичних знань та практичних умінь студента та розширенню його професійного кругозору.

При максимальній самостійності процесу дослідження студент повинен активно співпрацювати з науковим керівником, а саме: обговорювати проблему, що досліджується, звітувати про стан виконання дипломної роботи, повідомляти про отримані результати, враховувати рекомендації та зауваження, брати їх до уваги в подальшій роботі.

II. ВИБІР І ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТЕМИ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

Тематика дипломних робіт охоплює весь комплекс можливих питань з теоретичного курсу іноземної мови, методики її викладання або педагогіки і спрямована на підвищення професійного рівня майбутніх фахівців.

Тематика дипломних робіт розробляється випускаючою кафедрою і затверджується на її засіданні. З переліком тем студенти ознайомлюються у термін, передбачений графіком підготовки й захисту дипломних робіт. Студент має право вибрати певну тему із затвердженого переліку або запропонувати власну тему дослідження за умов її своєчасного обговорення та узгодження з керівником дипломної роботи та завідувачем випускаючої кафедри і ухвалення на засіданні випускаючої кафедри. Запропонована студентом тема має бути:

- актуальною;
- чітко сформульованою;
- спрямованою на розв'язання певної наукової проблеми;

- мати теоретичну цінність та вихід на практичну навчально-виховну діяльність.

Призначення наукових керівників також відбувається на засіданні випускаючої кафедри.

Загальне теоретичне та організаційне керівництво підготовкою дипломної роботи здійснює випускаюча кафедра.

Розкриваючи тему, студент має дотримуватись зазначених у попередньому розділі етапів виконання дипломної роботи. У кожному розділі роботи студент повинен висвітлювати тему в окремому аспекті, не припускаючись повторів однієї й тієї ж інформації, і підкріплювати положення, що викладаються, як посиланнями на теоретичні наукові джерела, так і конкретними самостійно відібраними прикладами (всі приклади мають бути подані в контексті).

III. СТРУКТУРА І ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

Структура і зміст дипломної роботи з теоретичного курсу англійської мови, методики її викладання або педагогіки визначається вибраною темою та її певними особливостями. Проте, незалежно від конкретної тематики, кожна дипломна робота має такі складові:

- титульну сторінку;
- завдання;
- резюме;
- перелік умовних позначень, термінів і скорочень (у разі потреби);
- зміст;
- вступ;
- текст роботи (2 — 3 розділи);
- висновки;
- список використаної літератури;
- додатки (у разі потреби).

Титульна сторінка, яка оформлюється за встановленим зразком (дод. 1), є першою сторінкою дипломної роботи, проте номер на ній не проставляється. Студент допускається до захисту дипломної роботи за умов наявності на титульній сторінці підписів відповідальних осіб (завідувача випускаючої кафедри та керівника дипломної роботи).

Завдання на дипломну роботу формулюється за затвердженою на засіданні випускаючої кафедри формою (дод. 2). Сторінки, які містять завдання, не нумеруються, але враховуються у загальній кількості сторінок.

Резюме — це стисле викладення змісту дипломної роботи, методів дослідження і шляхів розв'язання проблеми. Резюме подається іноземною мовою, якщо робота виконувалась українською мовою, або українською мовою, якщо робота написана іноземною. Обсяг резюме — 1–1,5 сторінки, які враховуються у загальній кількості, але не нумеруються.

Зміст розташовують на новій сторінці (без нумерації) після резюме (дод. 3).

Розділи дипломної роботи мають порядкову нумерацію і позначаються арабськими цифрами.

Підрозділи мають порядкову нумерацію відповідно до розділу. Після номера підрозділу ставиться крапка (1.1.).

Пункт нумерується відповідно до номера розділу та підрозділу (1.1.1. , 1.1.2. тощо).

У змісті наводяться всі структурні елементи дипломної роботи (за винятком титульної сторінки) із зазначенням номера сторінки, з якої вони починаються: завдання, резюме, вступ, основні розділи та підрозділи, висновки, література, додатки.

Основна частина дипломної роботи складається з таких структурних елементів: вступу, тексту роботи та висновків.

Вступ (обсяг 2–3 друковані сторінки) дає загальну характеристику виконаного дослідження і має висвітлити певні його аспекти.

1. Обґрунтування вибору *теми* та *актуальності* досліджуваної проблеми, ступінь її вивчення у хронологічному або концептуальному аспекті.

2. *Об'єкт* дослідження, тобто те, що саме досліджується.

3. *Предмет* дослідження, який розкриває конкретні аспекти проблеми, окремі сторони об'єкта, що вивчається, та відображає напрямок дослідження вибраного матеріалу.

4. *Мета* дослідження.

5. *Завдання*, які автор роботи ставить перед собою, тобто конкретні способи досягнення мети. Сформульовані завдання мають давати уявлення про те, що саме необхідно зробити в ході дослідження для отримання конкретних результатів і досягнення поставленої мети.

6. *Методи* дослідження, використані під час виконання дипломної роботи. Рекомендується застосування як загальнонаукових методів (де-

дукція, індукція, аналіз, синтез), так і спеціальних: методу структурно-функціонального аналізу, контекстологічного аналізу, зіставного, трансформаційного, дескриптивного, методу компонентного аналізу, типологічного аналізу, комплексного лінгвістичного аналізу, суцільної вибірки, інтерпретації, які обираються залежно від напрямку та об'єкта дослідження. У разі потреби зазначається і методологія, в руслі якої здійснювалось дослідження (дискурс-аналіз, контрастивна лінгвістика тощо). Самостійно розроблені або модифіковані методи описуються детальніше.

7. *Новизна* дослідження.

8. *Теоретична значущість*, тобто внесок отриманих результатів у певний розділ лінгвістичної науки.

9. *Практична цінність*, тобто сфера практичного застосування результатів виконаного дослідження.

10. Характеристика структури роботи.

Перелік умовних позначень, термінів та скорочень складається лише в тому разі, коли їхня загальна кількість перевищує дванадцять і кожне з них повторюється в тексті не менше п'яти разів. Розшифровка умовних позначень та скорочень наводиться також безпосередньо в тексті дипломної роботи при першому їх використанні. Цей перелік розміщується після резюме, з нової сторінки, яку не нумерують, але враховують у загальну кількість сторінок.

Обов'язковим є зазначення обсягу опрацьованого фактичного матеріалу, який у разі потреби повністю або частково міститься в додатках і як ілюстрація висунутих наукових положень наводиться в тексті роботи у вигляді прикладів.

Слід також зазначати апробацію роботи, якщо така здійснювалась студентом на практиці.

Обсяг вступу не має перевищувати 3 сторінки друкованого тексту.

Текст роботи складається з 2–3 розділів приблизно однакового обсягу. Залежно від обраної теми можна чітко вирізнити теоретичну та практичну частину або здійснювати наскрізне дослідження з паралельним обґрунтуванням теоретичних викладок та їх ілюстрацією за допомогою фактичного матеріалу.

У **першому розділі** наводиться аналітичний огляд вітчизняних та зарубіжних публікацій з обраної теми, викладаються теоретичні положення, які є важливими для розв'язання сформульованих завдань і досягнення поставленої мети. У теоретичній частині розкривається ступінь розробки проблеми в сучасній науковій літературі, дається визна-

чення використаним у роботі термінам і поняттям, узагальнюються підходи до розв'язання проблеми. Залежно від обраної теми дається огляд питання, зазначається, хто саме і під яким кутом зору розглядав досліджувану проблему. Тут також можуть наводитися дані про характер матеріалу, обраного для дослідження.

Виклад матеріалу має бути чітким, послідовним і логічним (здебільшого за методом дедукції — від загального до окремого). Теоретичні положення мають ґрунтуватися на вивчених та проаналізованих даних достатньої кількості наукових джерел та підкріплюватися відповідними посиланнями. При викладенні матеріалу рекомендується використовувати широкий спектр зв'язувальних текстових елементів (наприклад, вставних фраз безособового характеру), таких, як *Останнім часом дослідження з...; Згідно з даними...; Як показують новітні дослідження в галузі...; У контексті сучасної парадигми досліджень...; Сучасна лінгвістика демонструє зростаючий інтерес до...; При вивченні... значну увагу науковці приділяли...; Подальший розвиток досліджень з...; У світлі вищесказаного...; Як уже зазначалося...; На наш погляд...; Отже...; Необхідно зазначити, що...; Відомо (загальновідомо), що...; З огляду на...; Встановлено, що...; Відправною точкою... у визначенні... було...; Поділяючи точку зору... ми вважаємо...; Беручи до уваги...; З іншого боку...; Нарешті...; Передусім...; По-перше...; Аналіз вербального вираження... свідчить про...; Звернення до концепції...; Уявлення про...; Когнітивний (комунікативний, антропоцентричний) підхід до вивчення...; Як стверджує...; У більшості праць...; Специфіка... полягає в...; Незважаючи на...; Поштовхом для створення...; При цьому... тощо. У разі синонімії наукової термінології, релевантної до досліджуваної теми, в дипломній роботі необхідно подати всі опрацьовані варіанти термінів з посиланням на джерело та обґрунтувати вибір терміна, який використовуватиметься в роботі (синонімія термінології не характерна для наукової роботи).*

Крім теоретичної частини, робота, як правило, включає **практичну** (другий розділ), в якій студент показує вміння виконувати власне дослідження на фактичному або експериментальному матеріалі, робити самостійний якісний аналіз досліджуваних явищ, робити узагальнення, встановлювати зв'язки між певними явищами, наприклад, зазначати закономірності функціонування мовних одиниць, пояснювати специфіку їх вживання, вказувати на їхні структурні особливості та системні характеристики. Студент повинен продемонструвати вміння аргументувати свої висновки. Загалом студент повинен опрацювати 350–400 прикладів

з обраного фактичного матеріалу, що дасть йому змогу зробити ґрунтовні висновки або статистичний аналіз.

У роботах з методики викладання іноземних мов або педагогіки другий розділ також може бути викладений як узагальнення передового досвіду роботи освітян, окремих педагогів з відповідним аналізом стану питання, що досліджується дипломником, у практичному досвіді вчителів шкіл.

При викладенні результатів дослідження в практичній частині можуть стати в нагоді такі кліше й звороти: *У цій роботі..; Наступний приклад являє собою..; Таким чином, виконаний аналіз доводить, що..; Загалом проведене дослідження дає можливість стверджувати, що..; У ході дослідження були проаналізовані..; Результати роботи дають підстави вважати, що..; У центрі нашої уваги..; У процесі дослідження виникла необхідність..; Ми встановили..; У результаті дослідження було помічено..; Як показало наше дослідження..; Як свідчать результати аналізу..; Аналіз мовного матеріалу показав..; Застосування... методу (аналізу) дало змогу встановити..; Механізм відтворення..; Аналіз мовних засобів... показав..; Керуючись принципом... тощо.*

Другий розділ має містити конкретні спостереження над зібраним матеріалом із застосуванням адекватних методів дослідження.

У цьому розділі студент має виявити спостережливість, вміння зіставляти дані з праць інших авторів із власними судженнями, здатність аргументувати свої твердження та робити логічні висновки.

Основна частина дипломної роботи повинна мати чітку будову, логічну послідовність викладення матеріалу, ґрунтовність аргументації, стислість і точність формулювання.

Розділи основної частини потрібно пронумерувати арабськими цифрами, після номера ставиться крапка.

Розділи, якщо цього потребує логіка викладення тексту, поділяються на підрозділи, пункти або підпункти, які мають свої заголовки. Кожний підрозділ має завершуватись конкретними висновками і бути логічно пов'язаним з наступним.

Після основного тексту роботи з нової сторінки подаються загальні **висновки**, які є логічним завершенням дипломної роботи. У висновках стисло підсумовуються результати дослідження відповідно до поставлених завдань і з особливим акцентом на його практичних аспектах, висловлюється і обґрунтовується власна точка зору студента на вивчену проблему, окреслюються перспективи її подальшої наукової розробки.

Першу сторінку висновків не нумерують, але враховують у загальній кількості сторінок.

Обсяг висновків не має перевищувати 3–4 друкованих сторінок.

Список використаної літератури розміщується після висновків з нової сторінки і вміщує такі компоненти: джерела українською та російською мовами, видання іншими мовами, словники, дані комп'ютерної мережі Інтернет. Бібліографія має містити список усіх літературних джерел, на які в роботі зроблено посилання. Кількість опрацьованих джерел має становити не менше 45 одиниць. Список використаних джерел оформлюється в алфавітному порядку.

Про кожне літературне джерело подаються такі відомості: прізвище та ініціали автора; якщо книга має кількох авторів, то перелічуються або всі прізвища (але не більше трьох) у порядку, в якому вони зазначені в книзі, або лише прізвище та ініціали першого автора, після чого роблять приписку “та ін.”; повна і точна назва книги, що не береться в лапки; підзаголовок, що уточнює назву (якщо він зазначається на титульній сторінці); назва міста видання книги в називному відмінку (для міст Києва, Харкова, Москви, Ленінграда (Санкт-Петербурга) вживаються скорочення: К., Х., М., Л. (СПб.), після чого ставиться двокрапка і зазначається назва видавництва (без лапок); рік видання (без слова “рік” або скорочення “р.”); кількість сторінок зі скороченням “с.”.

Відомості про частини книги або статті, що опубліковані у збірках, журналах та інших періодичних виданнях, включають таке: прізвище та ініціали автора розділу книги або статті; назву розділу книги або заголовок статті, після якого через дві скісні риски (//) наводиться повна назва джерела (книги чи збірки) та його повний бібліографічний опис за викладеними вимогами, зазначаються перший та останній номери сторінок, на яких міститься розділ книги або стаття (С. 31–46.). В описі періодичних видань необхідно зазначити назву журналу або газети, номер журналу, рік випуску, сторінки, на яких розміщено статтю, а для газет — число, місяць та рік випуску.

Якщо автор дипломної роботи користується цитатами, що містяться не в тексті оригіналу, а наводяться в статтях та монографіях інших учених, потрібно робити посилання не на оригінал, а на джерело, з якого взято цитату (наприклад, “_____” [цит. за 10: 21] означає, що цитату наведено не з тексту оригіналу, а з іншого джерела, яке у списку літератури розміщено під номером 10 і в якому робиться посилання на оригінальний текст на сторінці 21). Проте слід зауважити, що такі опосередковані посилання не повинні бути численними і не мають перевищувати

2–3 на дипломну роботу. При вивченні наукових джерел студент повинен надавати перевагу оригінальним текстам.

У списку використаної літератури кожне джерело має бути описане відповідно до діючих стандартів (прикладі бібліографічного опису різних джерел наведено у дод. 4).

Додатки містять допоміжний, але важливий в інформаційному плані матеріал дипломної роботи, який при включенні його до основного тексту міг би зруйнувати логічне викладення матеріалу. Для додатків характерний великий обсяг, що унеможливує їх розміщення в основній частині роботи. До змісту додатків включаються таблиці, ілюстративний матеріал, тексти допоміжного характеру тощо. Посилання на додатки та відповідний коментар виконуються в основній частині роботи. Кожний додаток має починатися з нової сторінки, мати свій заголовок, набраний великими літерами без крапки наприкінці.

Розташування додатків має відповідати порядку посилань на них у тексті дипломної роботи. У правому верхньому куту, над заголовком, великими літерами пишеться слово ДОДАТОК А, ДОДАТОК Б, і т. д. Додатки позначаються великими літерами українського алфавіту, за винятком літер Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ъ.

Сторінки додатків нумеруються відповідно до загальної кількості сторінок дипломної роботи.

Якщо додатки містять рисунки, таблиці тощо, після літери додатка ставляться порядкові номери рисунків і таблиць, наприклад, “Таблиця А.1”, “Рисунок Б.1”, “Рисунок Б.2” тощо. У посиланнях на таблиці та рисунки в основному тексті роботи слід писати: “...на рисунку А.1...” або скорочено “...на рис. А.1...”.

IV. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

Дипломна робота (рівень спеціаліста) виконується українською або англійською мовою. Обсяг роботи — 45–50 сторінок машинописного тексту (80–100 — рукописного) без урахування додатків. Рекомендований шрифт — Times New Roman 14 текстового редактора Word з міжрядковим інтервалом 1,5 на аркуші формату А4 з полями відповідно: 30 мм — ліве, 10 мм — праве, по 20 мм — верхнє і нижнє. Відповідно, кількість рядків на сторінці має дорівнювати 28–30.

Сторінки переплітають. Дипломна робота має бути виконана за відповідною структурою з виокремленням частин роботи, абзаців

(з відступом у п'ять друкованих знаків), з нумерацією сторінок арабськими цифрами у правому верхньому куті (без крапки).

Відстань між заголовком і текстом зверху і знизу передбачається в межах 15–20 мм. Відстань між рядками заголовка, а також між двома заголовками, що розташовані один за одним, мають бути такими, як у тексті.

Титульна сторінка є першою сторінкою роботи, але не нумерується. На титульній сторінці необхідно зазначити: вгорі — назву навчального закладу, факультет, кафедру; посередині — тему роботи; внизу праворуч — прізвище, ім'я та по батькові студента, прізвище та ініціали наукового керівника, його науковий ступінь, вчене звання та посаду; внизу посередині — місто, рік.

Завдання, резюме, зміст, вступ, кожен розділ, висновки, список літератури, додатки слід починати з нової сторінки. Підрозділи та пункти продовжують сторінку, але якщо після них залишається лише один рядок тексту, їх також слід починати з наступної сторінки.

Заголовки структурних елементів дипломної роботи (наприклад, ЗАВДАННЯ, RESUME, ЗМІСТ тощо) мають бути розташовані посередині рядка і надруковані великими літерами без крапок наприкінці та без підкреслень. Заголовки підрозділів та пунктів починають з абзацу і друкують малими літерами, крім першої великої, не підкреслюють, без крапки наприкінці. Якщо в структурі заголовка більше одного речення, то вони розділяються крапкою. Знак переносу слів у заголовках не допускається.

Сторінки з назвами структурних елементів роботи (крім підрозділів і пунктів), а також текст завдання та резюме не нумеруються, але враховуються у загальній кількості сторінок. Наскрізна нумерація проставляється з другої сторінки вступу, з урахуванням тих сторінок, номери яких не проставлено. Всі види додатків повинні мати наскрізну, спільну з текстом роботи нумерацію.

Ілюстрації (рисунок, діаграма, графіка, схеми тощо) та таблиці розташовують безпосередньо в тексті роботи. Всі типи ілюстрацій позначаються словом “Рисунок_” (наприклад, “Рисунок 2.1”), яке разом із назвою ілюстрації розміщується після пояснювальних даних. Ілюстрація нумерується відповідно до номера розділу та номера самої ілюстрації. Цифрові результати дослідження, як правило, оформлюються у вигляді таблиці, що має бути розташована одразу після тексту, де вона аналізується вперше. Номер таблиці включає номер розділу і номер таблиці, відокремлені крапкою. Назва таблиці має бути стислою і відображати її

зміст, наприклад: “Таблиця 2.1. Графік частотності вживання атрибутивного словосполучення типу NNN”.

Кожна цитата, виклад думки автора використаної наукової праці мають супроводжуватись посиланням. Цитатія та посилання оформлюються номером джерела відповідно до бібліографічного переліку та номером сторінки, з якої цитату взято, у круглих чи квадратних дужках, наприклад: (31: 182) чи [31: 182]. Якщо згадується кілька джерел із зазначенням сторінок, посилання робиться через крапку з комою в порядку зростання номерів джерел, наприклад: [12: 45; 25: 68; 31: 182] — тут зазначено три джерела з номерами сторінок. Посилання можна робити й на джерело в цілому, наприклад [29]. У таких випадках посилання на кілька джерел у цілому виглядатиме так: [12; 25; 31]. Цитати можуть подаватися лише українською чи англійською мовою (мовою оригіналу цитати), точку зору інших слов'янських лінгвістів (росіян, білорусів, поляків, чехів) можна подавати у власній перекладацькій інтерпретації, але не оформлювати цитатою, хоча необхідно подавати посилання на це дослідження за вищезазначеними правилами. Мінімальна кількість посилань у підрозділі — 5 одиниць.

У самому тексті при згадуванні автора праці, що обговорюється, спочатку ставляться ініціали, потім прізвище, наприклад, О. М. Мороховський.

Бібліографія оформлюється з дотриманням таких вимог: спочатку джерела теоретичного матеріалу в алфавітному порядку українською (та російською) мовою, потім — іншомовні видання, потім — словники (все за наскрізною нумерацією), а далі — джерела ілюстративного матеріалу за новою нумерацією, останніми можна подавати адреси електронних джерел, на які робились посилання в дипломній роботі.

У наведеному списку бібліографічних джерел зазначаються:

- для підручників і монографій — прізвище та ініціали автора, повна назва книги, видавництво, рік видання та загальна кількість сторінок;
- для статей із періодичних видань — прізвище та ініціали автора, назва статті, рік та номер випуску видання, назва випуску (у разі наявності), сторінки початку й кінця статті через дефіс.

У тексті роботи дозволяється вписувати від руки чорнилом (пастою) чорного кольору формули, спеціальні знаки, букви відсутніх у комп'ютері алфавітів. Цей текст має бути вписаний шрифтом не меншим за розмір шрифту усього тексту.

Помилки дозволяється виправляти підчищенням або зафарбовуванням білою коригуючою рідиною і нанесенням виправлення на тому ж місці (якщо воно вміщується) або між рядками, машинописним способом чи від руки, пастою того ж кольору, що й основний текст. В оригіналі допускається не більше двох виправлень на одній сторінці.

Робота має бути написана літературною мовою з дотриманням правил логічної організації тексту, без надлишків та багатослів'я, а також русизмів — невдалих перекладів, кальок.

Дипломна робота допускається до захисту за наявності дозволу керівника на титульній сторінці, де фіксується дата, що вважається строком виконання роботи.

V. ПІДГОТОВКА ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ ДО ЗАХИСТУ

Автор дипломної роботи має отримати на неї письмовий відзив наукового керівника та рецензію від спеціаліста іншої профільної кафедри або практичного працівника — вчителя школи, де проводився експеримент, якщо робота присвячена педагогіці або методиці викладання іноземних мов.

Завершену дипломну роботу разом з письмовим відзивом керівника і рецензією подають на кафедру.

Рішення керівника про недопущення студента до захисту має бути затверджене на засіданні кафедри.

До Державної екзаменаційної комісії до захисту дипломної роботи подаються такі документи:

- довідка деканату факультету про виконання студентом навчального плану з усіма оцінками з теоретичних та практичних дисциплін, курсових робіт, різних видів практик;
- дипломна робота;
- відзив наукового керівника;
- рецензія на дипломну роботу.

VI. ПРОЦЕДУРА ЗАХИСТУ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

Дипломну роботу захищають на відкритому засіданні Державної екзаменаційної комісії, склад якої затверджується наказом Міністерства освіти і науки України. До складу ДЕК входять: голова ДЕК — спеціаліст з філології або педагогіки (кандидат філологічних чи педагогічних наук або професор), заступник голови — декан факультету, члени комісії — завідувач випускаючої кафедри, провідні викладачі кафедри.

Дата захисту дипломної роботи встановлюється наказом декана факультету не пізніше як за місяць до захисту і доводиться до відома кожного студента.

До захисту дипломної роботи студент допускається за таких умов:

- у процесі написання випускної роботи самостійно опрацював теоретичний матеріал;
- здійснив практичне дослідження;
- виконав завдання на дипломну роботу в повному обсязі, дотримуючись графіка написання роботи, регулярно (один раз на тиждень) звітуючи перед науковим керівником про виконання необхідного обсягу роботи;
- науковий керівник надав письмовий відзив про роботу, в якому зазначено актуальність теми, надано характеристику роботи студента, рівня його загальної та професійної підготовки, рівня знань спеціальної літератури і новітніх досягнень у цій галузі, оцінено якість оформлення роботи, дано загальну оцінку за чотирибальною системою (“5”, “4”, “3”, “2”);
- завідувач кафедри підписав відзив керівника;
- рецензент, затверджений наказом інституту, надав письмовий відзив про роботу відповідно до вимог (рецензія має бути позитивною);
- випускаюча кафедра дала позитивну оцінку випускній роботі й рішенням кафедри допустила роботу до захисту.

Якщо до встановленого терміну студент не встиг виконати роботу в повному обсязі або завідувач кафедри і науковий керівник вважають, що він недостатньо опрацював тему роботи, показав недостатній рівень знань, питання про його допуск до захисту розглядається на спеціальному засіданні кафедри за участю студента і його керівника. Витяг з протоколу засідання кафедри подається до деканату. Якщо кафедра приймає рішення про те, що студент не може бути допущений до захисту, замість диплома спеціаліста він отримує довідку про навчання у вищому навчальному закладі.

Доповідь студента на захисті дипломної роботи перед Державною екзаменаційною комісією має довільну форму, але в ній необхідно висвітлити таке:

- актуальність теми;
- мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження;
- основні результати, отримані у процесі дослідження;
- методи дослідження;
- наукову новизну та практичну цінність роботи.

Доповідь має тривати не більше 10 хвилин. Дозволяється читання доповіді, але перевага надається розповіді.

Після доповіді студенту ставлять запитання члени ДЕК та присутні. Зачитуються відзив про роботу та рецензія. Можливі інші виступи.

Під час захисту дипломної роботи студент повинен дати вичерпні відповіді на всі запитання та зауваження у відзивах, рецензіях і виступах.

Хід захисту фіксується у протоколі ДЕК.

При оцінюванні виконання роботи враховується повнота розкриття теми, зміст і оформлення роботи, якість викладення матеріалу, його послідовність і логічність, відзив керівника і висновки рецензента.

Рішення ДЕК про надання відповідної кваліфікації оголошується після закритої частини засідання кафедри у день захисту і затверджується наказом по інституту.

VII. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

Підсумкову, диференційовану за чотирибальною шкалою (5 — “відмінно”, 4 — “добре”, 3 — “задовільно”, 2 — “незадовільно”) оцінку дипломної роботи визначає ДЕК, рішення якої є остаточним і оскарженню не підлягає. Якість виконаної роботи оцінюється за такими показниками:

- актуальність обраної теми;
- чіткість формулювання мети і завдань дослідження;
- структура та логіка побудови плану;
- якість і глибина наукового, теоретичного, методологічного та практичного аналізу проблеми;
- наявність критичного огляду літературних джерел;
- дотримання вимог до оформлення роботи;
- змістовність доповіді студента про основні результати дослідження;
- правильність і чіткість відповідей на запитання членів ДЕК;
- наявність та змістовність ілюстративних матеріалів для захисту;
- пропозиції та зауваження наукового керівника та рецензента.

Оцінка **“відмінно”** ставиться за умови повного розкриття теми дослідження, дотримання усіх вимог до виконання й оформлення випускної роботи, наявності в ній елементів самостійного наукового аналізу й чіткого формулювання його результатів, творчого підходу до висвітлення досліджуваної проблеми.

На **“добре”** заслуговує робота, в якій є незначні недоліки в оформленні теоретичної чи дослідної частини, але недостатньо вдало сфор-

мульовані результати дослідження й висновки. Дозволяються незначні помилки в оформленні роботи.

“**Задовільно**” студент отримує за умови наявності поданих, але не обґрунтованих теоретичних положень, недостатнього обсягу фактичного матеріалу, неправильного оформлення розділів роботи, наведення недостатньо переконливих прикладів чи поверхневого підходу до аналізу явищ, що розглядаються.

“**Незадовільно**” ставлять за умови недотримання вимог до виконання випускної роботи, нерозкритої теми дослідження, за відсутності переконливості теоретичних викладок і невиконання дослідної частини. Така робота не допускається до захисту.

VIII. ВИМОГИ ДО ВІДЗИВУ НАУКОВОГО КЕРІВНИКА ТА РЕЦЕНЗІЙ НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ

Відзив наукового керівника дипломної роботи (дод. 5) пишуть (або друкують) у довільній формі. У ньому зазначають: рівень підготовки дипломника до виконання професійних функцій учителя; ступінь самостійності у виконанні дипломної роботи; новизну підходу до вирішення поставлених питань; уміння працювати з науковою літературою; ступінь оволодіння методами наукового дослідження; відповідність дослідження сформульованій темі; логічність, послідовність, аргументованість, грамотність викладення матеріалу; відповідність вимогам державного стандарту; можливості практичного застосування результатів дослідження; оцінку роботи за чотирибальною системою (“відмінно”, “добре”, “задовільно”, “незадовільно”) і висновок про те, якою мірою вона відповідає вимогам, що висуваються до такого роду наукових робіт.

Рецензія на дипломну роботу (дод. 6) також складається у довільній формі. В ній можуть висвітлюватись ті самі характеристики роботи, що й у відзиві наукового керівника, але особливий акцент робиться на визначенні актуальності досліджуваної проблеми, позитивних якостей та недоліках, висновках, пропозиціях та рекомендаціях. Рецензент також оцінює роботу за чотирибальною системою.

ІХ. ДОДАТКИ

Додаток 1

Зразок оформлення титульної сторінки

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ
УКРАЇНСЬКО-ПІВДЕННОАФРИКАНСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЛІТИЧНОГО
ЛІДЕРСТВА ТА ЛІНГВІСТИКИ ім. Н. МАНДЕЛИ

Кафедра іноземних мов

ДО ЗАХИСТУ ДОПУЩЕНО
зав. кафедри іноземних мов

“ ___ ” _____ 200_

ДИПЛОМНА РОБОТА

на тему _____

за напрямом 7.0101 “Педагогічна освіта”

Виконавець роботи:
Студент(ка) V курсу
Групи _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

Науковий керівник:

(учене звання, посада)

(прізвище, ім'я та по батькові)

(дата, підпис)

Київ 200_

Зразок оформлення завдання на дипломну роботу

Міжрегіональна Академія управління персоналом
Українсько-південноафриканський інститут політичного
лідерства та лінгвістики ім. Н. Манделі
Кафедра іноземних мов

Спеціальність: Педагогіка і методика середньої освіти. Англійська
мова

ЗАТВЕРДЖУЮ
Зав. кафедри іноземних мов
” ___ ” _____ 200_ р.

ЗАВДАННЯ
на дипломну роботу студентіві

(прізвище, ім'я та по батькові)

1. Тема роботи _____

затверджена наказом по інституту від “ ___ ” _____ 200_ р. №
_____.

2. Термін подання студентом закінченої роботи

3. Зміст (перелік питань, що їх належить розробити)

4. Консультанти роботи

5. Дата видачі завдання

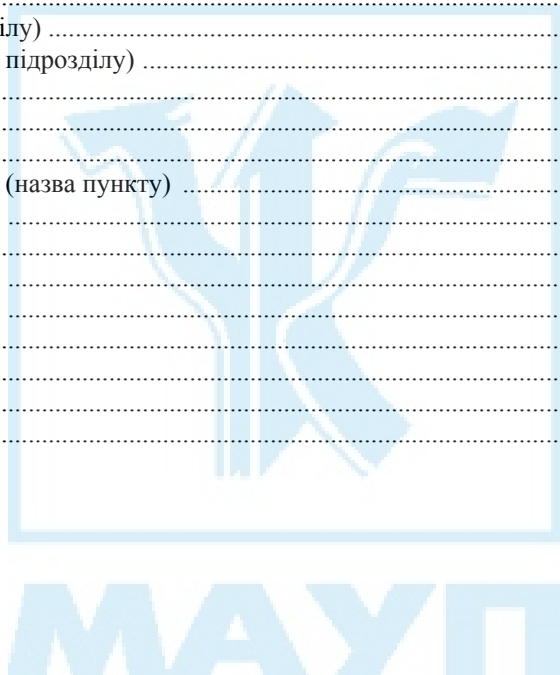
Керівник _____
(підпис)

Завдання одержав _____
(підпис)

Зразок оформлення змісту дипломної роботи

ЗМІСТ

Завдання на дипломну роботу	2
Резюме	4
Вступ	7
1. (назва розділу)	9
1.1. (назва підрозділу)	9
1.2.	
2.	
2.1.	
2.1.1. (назва пункту)	
2.1.2.	
2.2.	
2.2.1.	
2.2.2.	
2.3.	
Висновки	
Література	
Додатки	

Зразок оформлення бібліографії

ЛІТЕРАТУРА

Українські та російські видання

1. *Арнольд И. В.* Основы научных исследований в лингвистике. — М.: Высш. шк., 1991. — 140 с.
2. *Арутюнова Н. Д.* К проблеме функциональных типов лексического значения // *Аспекты семантических исследований.* — М.: Наука, 1980. — С. 156–249.
3. *Бацевич Ф. С.* Прагматичні аномалії: спроба типології // *Матеріали Всеукр. наук. конф. “Семантика, синтактика, прагматика мовленнєвої діяльності”.* — Львів: Літопис. — 1999. — С. 15–26.
4. *Зацний Ю. А.* Развитие словарного состава английской речи в 80–90-х годах XX ст.: Автореф. дис. ... д-ра филол. наук. — К., 1999. — 190 с.
5. *Одарчук Н. А.* Семантика та прагматика висловлень відмови в англomовному художньому дискурсі: Автореф. дис. ... канд. филол. наук. — К., 2004. — 20 с.
6. *Почепцов О. Г.* Комунікативний статус як параметр мовленнєвої взаємодії // *Мовознавство.* — 1989. — № 4. — С. 41 — 46.

Іншомовні видання

7. *Grice H. P.* Logic and Conversation // *Syntax and Semantics.* — Vol. 3: *Speech Acts.* — N. Y.: Academic Press. — 1975. — P. 41–52.
8. *Leech G. N.* Principles of Pragmatics. — London: Academic Press, 1983. — 250 p.

Словники

9. *Бенсон М., Бенсон Э., Илсон Р.* Комбинаторный словарь английского языка. — М.: Русский язык, 1990. — 286 с.
10. *Большой англо-русский словарь:* В 2 т. 160000 сл. / Сост. Ю. Д. Апресян, И. Р. Гальперин, Р. С. Гинсбург и др.; Под общ. рук. И. Р. Гальперина и Э. М. Медниковой. — 4-е изд., испр. и доп. — М.: Рус. яз., 1987. — 2110 с.
11. *Oxford Collocations Dictionary for students of English.* — Oxford: Oxford University Press, 2003. — 898 p.

Джерела ілюстративного матеріалу

12. *Brown S.* Mirror Image. — N. Y.: Warner Books, 1990. — 442 p.
13. *Grisham G.* The Firm. — N. Y.: Island Books, 1992. — 359 p.
14. *Harris T.* The Silence of the Lambs. — N. Y.: St. Martin's Press, 1994. — 368 p.

Джерела мережі Інтернет

15. [www. ru. lib](http://www.ru.lib).
16. www.5 balov.

**Зразок оформлення відзиву наукового керівника
ВІДЗИВ**

наукового керівника _____
про дипломну роботу _____

виконану _____
(прізвище, ім'я, по батькові студента)

спеціальність _____

1. Актуальність досліджуваної проблеми _____

2. Теоретична значущість результатів дослідження _____

3. Практична цінність _____

4. Загальна характеристика дипломної роботи (ступінь самостійності,
прояви творчості, виявлені вміння тощо) _____

5. Висновок керівника про перспективи подальшої роботи над пробле-
мою _____

Науковий керівник _____

Дата _____

Зразок оформлення рецензії на дипломну роботу

РЕЦЕНЗІЯ

на дипломну роботу
за спеціальністю “Педагогіка і методика середньої освіти.
Англійська мова”

Прізвище, ім'я та по батькові студента _____

Тема _____

Загальна характеристика роботи, її актуальність _____

Відповідність змісту роботи темі, яка розробляється _____

Ступінь розкриття теми _____

Дотримання стандартів оформлення роботи _____

Позитивні якості роботи _____

Недоліки _____

Питання для відповіді на захисті дипломної роботи _____

Загальний висновок та оцінка _____

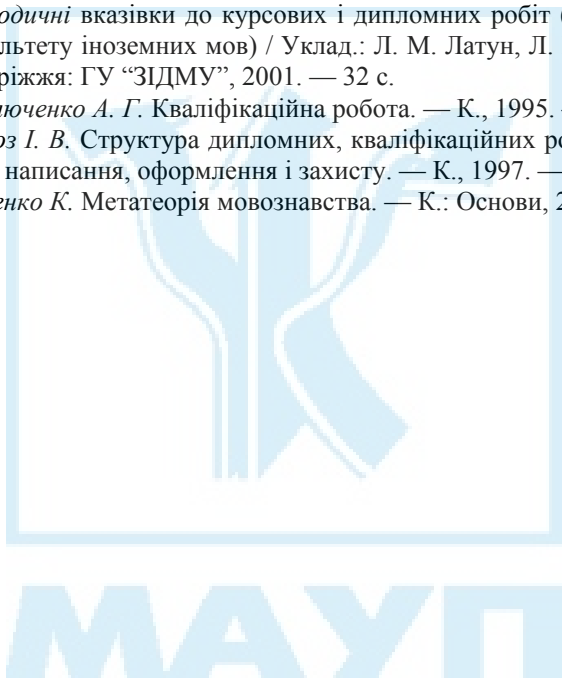
Рецензент _____

(учений ступінь, звання) (прізвище, ім'я, по батькові)

Дата _____ Підпис _____

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Арнольд И. В.* Основы научных исследований в лингвистике. — М.: Высш. шк., 1991. — 140 с.
2. *Бюлетень ВАК.* — К., 2000. — № 2.
3. *Кочерган М. П.* Загальне мовознавство: Підруч. для студ. філол. спец. вищ. закл. освіти. — К.: Вид. центр “Академія”, 1999. — 288 с.
4. *Методичні вказівки до курсових і дипломних робіт (для студентів факультету іноземних мов) / Уклад.: Л. М. Латун, Л. І. Смурова.* — Запоріжжя: ГУ “ЗІДМУ”, 2001. — 32 с.
5. *Моключенко А. Г.* Кваліфікаційна робота. — К., 1995. — 46 с.
6. *Мороз І. В.* Структура дипломних, кваліфікаційних робіт та вимоги до їх написання, оформлення і захисту. — К., 1997. — 56 с.
7. *Тищенко К.* Метатеорія мовознавства. — К.: Основи, 2000. — 350 с.

ЗМІСТ

I. Загальні положення.....	3
II. Вибір і затвердження теми дипломної роботи.....	4
III. Структура і вимоги до написання дипломної роботи.....	5
IV. Загальні вимоги до оформлення дипломної роботи.....	11
V. Підготовка дипломної роботи до захисту.....	14
VI. Процедура захисту дипломної роботи.....	14
VII. Критерії оцінювання дипломної роботи.....	16
VIII. Вимоги до відгуку наукового керівника та рецензії на дипломну роботу.....	17
IX. Додатки.....	18
Список рекомендованої літератури.....	26

Відповідальний за випуск
Редактор
Комп'ютерне верстання

Н. Г. Потапенко
О. Б. Лисицька
Т. Г. Замура

МАУП

Зам. № ВКЦ-2122

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП